

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/H.S.Ö-00/1 (İlk İnceleme)

Karar Sayısı : 00-34/369-207

Karar Tarihi : 12.9.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Hakan Suat ÖLMEZ, İbrahim AYDEMİR

C- ŞİKAYET EDEN: Gün Basın Yayın Matbaacılık Tanıtım Gıda İnşaat Otomotiv Sanayi ve Ticaret Ltd. Sti. (Akit)
Çakırağa Mah. Sorgutçu Sok., No:1/3, D.5 Fatih / İSTANBUL

D- HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN: Anadolu Ajansı T.A.O.
G.M.K. Bulvarı No:128 C Blok Maltepe / ANKARA

E- DOSYA KONUSU: Anadolu Ajansı T.A.O. (Anadolu Ajansı)'nın haber aboneliği olan Akit Gazetesi'ne haber yayını verme hizmetini durdurmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

F- İDDİALARIN ÖZETİ: Akit Gazetesi'ni yayımlayan Gün Basın Yayın Matbaacılık Tanıtım Gıda İnşaat Otomotiv Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. şikayet dilekçesinde özetle; Anadolu Ajansı hakkında hizmet vermemek suretiyle; 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendinde yer alan, "eşit durumdaki alıcılara aynı eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması" suretiyle ve aynı zamanda haber yayını akışının devam etmesi için Fotoğraf Hizmet Sözleşmesi yapılmasının şart koşularak aynı maddenin (c) bendinde yer alan, "Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi" haline uygun bir ihlalde bulunarak pazardaki hakim durumunu kötüye kullandığı ileri sürülerek, gazetenin haber alamaması nedeniyle günlük olarak artan bir zararı olduğundan 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin son fıkrasındaki "Kurul nihai karara kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbir alabilir" hükmü gereği geçici tedbir alınması talebinde bulunmuştur.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 15.8.2000 tarih, 3489 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 1.9.2000 tarih ve D2/1/H.S.Ö-00/1 sayılı İlk İnceleme Raporu, 8.9.2000 tarih ve REK.0.06.00.00/36 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-34 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Anadolu Ajansı'nın haber bülteni hizmetini kesmesinin, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan ihlallerden birini oluşturmadığı, bu nedenle şikayete konu teşebbüs hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve Anadolu Ajansı'nın tekrar haber yayın hizmeti vermeye başlaması nedeniyle tedbir kararı alınmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

İ- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar: Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden hareketle işlemin değerlendirilmesinde ilgili ürün pazarı "*haber ajansları*" pazarı, ilgili coğrafi pazar ise, "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Akit gazetesi tarafından gönderilen şikayet dilekçesi ile bu dilekçeye ilave bilgi içeren yazılardan, Anadolu Ajansı'nın Akit Gazetesi'ne yaptığı haber akışını 14.8.2000 tarihi itibarıyla kestiği anlaşılmıştır.

Başvuruya konu şikayet dilekçesinde, Anadolu Ajansı'nın hakim durumda bulunduğu ve hakim konumunu kötüye kullandığı iddiasında bulunulmuştur. Anadolu Ajansı'nın hakim durumda olup olmadığının incelemesine geçmeden önce bahsi geçen iddiaların 4054 sayılı Kanun hükümlerince yasaklanan faaliyetler arasında olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Şikayet başvurusu ekinde bulunan ve Anadolu Ajansı ile Akit Gazetesi arasında akdedilen haber bülteni akışına ilişkin "*Abonelik Sözleşmesi*" incelendiğinde şikayet konusuyla ilgili görülen aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir. Buna göre Abonelik Sözleşmesi'nin;

- 12. maddesinde, sözleşmenin 1.7.2000 ile 31.12.2000 tarihleri arasında geçerli olduğu ve taraflarca feshedilmediği takdirde her yıl kendiliğinden devam edeceği belirtilmektedir.
- 4. maddesinde, "*Abone, birinci maddede belirtilen hizmet karşılığında, abone ücretini (2200\$ ABD Doları) peşin olarak, ... her ayın en geç 5 inci gününe kadar Ajans vizesi veya görevlisine öder. Aylık abone bedelini zamanında ödemeyen Abone'nin hizmeti durdurulur ve bu ücretin 30 gün içerisinde ödenmemesi halinde sözleşmesi feshedilir...*" denilmektedir.

Yukarıdaki bu bilgilerden, Anadolu Ajansı'nın sözleşme gereği abonelik ücretini her ayın 5'ine kadar peşin ödemeyen aboneye haber yayın akışını durdurma ve 30 gün içerisinde hala ödenmemişse feshetme yetkisine sahip olduğu görülmektedir. Bu sözleşmeden kaynaklanan ihtilaflar ise konu ile ilgili mahkemelerde çözümlenebilecek türden ihtilaflardır. Kaldı ki Akit Gazetesi'nin buna istinaden İstanbul Bağcılar Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açtığı ve söz konusu davanın halen sürdüğü anlaşılmıştır.

- Akit gazetesinin ilk iddiası; Anadolu Ajansı'nın haber akışını kestiği ve bu durumun Kanun'un 6. maddesinin (b) bendinde yasaklanan *"Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması"* ihlaline uygunluk gösterdiği.

Konu ile ilgili dosyada yer alan bilgiler ve her iki tarafın aralarında yapmış oldukları yazışmalardan, Akit Gazetesi ile Anadolu Ajansı arasındaki ihtilafın temelde, yapmış oldukları sözleşme hükümlerinden kaynaklanan bir borç-alacak ilişkisinden kaynaklandığı görülmektedir.

Nitekim dosya mevcunda yer alan bilgilerde, Akit Gazetesi'nin konu ile ilgili Basın Konseyine yapmış olduğu başvuruda aynen, *"Bildirdiğiniz gibi Anadolu Ajansı, Gazetemize yaptığı haber servisini 3 gündür kesti, Basit bir alacak-verecek meselesinden kaynaklanan ve adeta sansür niteliği taşıyan bu olayı nasıl değerlendiriyorsunuz"* ifadesini kullanmakta, buna karşılık Basın Konseyi Başkanı'nın yanıtı ise, *"neticede, Akit Gazetesi ile Anadolu Ajansı arasındaki ihtilafa (sizde belirttiğiniz gibi) basit bir alacak- verecek meselesinden başka bir boyut göremedim."* şeklinde olmaktadır.

Diğer taraftan, Anadolu Ajansı tarafından Akit Gazetesi'ne gönderilen 15.8.2000 tarihli yazıda aynen, *".....yeniden hizmet akışının sağlanması için gerekli ödemenin yapılması gerekmektedir..."* denilerek, Anadolu Ajansı'nın varolan borcun ödenmesini müteakip yayın akışına başlayacağı ifade edilmektedir. Yine 18.8.2000 tarihli Anadolu Ajansı tarafından Akit Gazetesine gönderilen başka bir yazıda, *"...Ağustos 2000 ayına ait haber bedeli bugün ...ödediğinden durdurulan ajans haberlerinin bugünden itibaren açıldığını, fotoğraf konusundaki ihtilafında devam edeceğini bildiririz."* denilmektedir

Yukarıda yer alan bu bilgiler ve tarafların aralarında yapmış oldukları söz konusu sözleşmenin 4. maddesinde yer alan, *"Abone, birinci maddede belirtilen hizmet karşılığında, abone ücretini (2200\$ ABD Doları) peşin olarak,... her ayın en geç 5 inci gününe kadar Ajans vizesi veya görevlisine öder. Aylık abone bedelini zamanında ödemeyen Abone'nin hizmeti durdurulur ve bu ücretin 30 gün içerisinde ödenmemesi halinde sözleşmesi feshedilir..."* hükmü doğrultusunda, Anadolu Ajansı'nın Akit Gazetesi'ne haber akışını 4054 sayılı Kanun anlamında ayrımcılık yaparak kesmediği, bu nedenle Anadolu Ajansı hakim durumda olsa dahi bu davranışın hakim durumun kötüye kullanılma hali sayılamayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

- Akit gazetesi'nin ikinci iddiası; Anadolu Ajansı'nın haber bültenine ilişkin Abonelik Sözleşmesi'nin devam etmesi için Fotoğraf Hizmeti Sözleşmesi'nin yapılmasını şart koşarak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) bendinde sayılan *"Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması..."* halini ihlal ettiği yönündedir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerin incelenmesinde, anılan sözleşme hükümlerinde ve tarafların aralarında yapmış oldukları yazışmalarda Anadolu Ajansı'nın haber bültenine ilişkin Abonelik Sözleşmesi'ni yapmak için Fotoğraf Hizmeti Sözleşmesi'ni de yapmayı şart koştuğuna dair herhangi bir bilgiye

rastlanmamıştır. Kaldı ki dosya mevcudundan, Akit Gazetesi'nin sadece haber bültenine ilişkin Abonelik Sözleşmesi'nin olduğu ve yalnızca Anadolu Ajansı'nın haber akışı hizmetinden yararlandığı, ancak Akit Gazetesi'nin Fotoğraf Hizmet Sözleşmesi olmadığı halde Anadolu Ajansı'na ait fotoğrafları kullanması ve Anadolu Ajansı'nın da bunu tespit edip bedelini istemesi üzerine ihtilafın başladığı anlaşılmaktadır. Nitekim bu husus, Anadolu Ajansı tarafından Akit Gazetesi'ne gönderilen 1.8.2000 tarihli yazıda aynen "... Gazetenizin, yazınızda da belirttiğiniz gibi Ajansımız ile fotoğraf sözleşmesi bulunmamaktadır. Buna rağmen, Gazeteniz,... fotoğrafları kullanmaktadır... Aynı uygulamayı fotoğraf hizmetimize abone olmayanlara da yapmaktayız. Kullanıcılar, bunun parasını ödemektedirler..." denilmektedir.

Yukarıdaki bilgilerden, Anadolu Ajansı tarafından haber bültenine ilişkin Abonelik Sözleşmesi'nin devamı için Fotoğraf Hizmeti Sözleşmesi yapılmasının zorunlu kılınmadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) bendi anlamında, belirli bir mal veya hizmetin verilmesi için başka bir mal veya hizmetin de bununla birlikte alınması veya teşhiri şartının, söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.

J- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelerin doğrultusunda;

- 1- Anadolu Ajansı'nın haber bülteni hizmetini kesmesi eyleminin, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (b) bendi çerçevesinde, hakim durumun kötüye kullanılması hali olmadığına,
- 2- Yine aynı maddenin (c) bendi anlamında bir ihlalin söz konusu olmadığına,
- 3- Anadolu Ajansı'nın Akit Gazetesi'ne verdiği haber bülteni hizmetini kesmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin son fıkrası uyarınca talep olunan tedbire yönelik bir karar alınmasına gerek olmadığına,
- 4- Dolayısıyla önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin ve tedbir talebinin reddine,

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun 12.9.2000 tarih ve 00-34/369-207 no'lu kararına aşağıdaki gerekçeler ile karşı oy kullanılmıştır.

Şikayet olunan **Anadolu Ajansı A.Ş.** aralarındaki "Haber Bülteni Sözleşmesi" uyarınca günlük gazete çıkaran şikayetçi **Gün Basın Matbaa Yayın Ltd.Ş'**ne devamlı şekilde yaptığı haber akışını 14.8 2000 tarihi itibarıyla kesmiştir. Kurumumuza şikayet, ertesi gün 15.8.2000 tarihinde yapılmıştır.

Anadolu Ajansı Hukuk Müşaviri imzası ile şikayetçiye yazılan 15.8.2000 tarihli yazıda, fotoğraf kullanımından doğan borç nedeniyle aboneliğe (haber) ara verildiği belirtilmektedir. Yazıda; şikayetçinin fotoğraf aboneliği olmadığı, diğer gazetelerde yer alan fotoğrafları alarak bir gün sonra kullandığı, fotoğraf ücretinin ödenmesi halinde yeniden hizmet (haber) akışı sağlayacağı beyan edilmektedir. Fotoğraf kullanımına

yönelik bu konu, taraflar arasında haksız kazanım kuralları ve 5680 Sayılı Basın Kanunu'nun 15. ve 26. Maddeleri çerçevesinde adli yargı makamlarınca çözümlenecek bir uyuşmazlıktan ibarettir. Dolayısıyla abone olmadan (sözleşme yapmadan) fotoğraf kullanımı, sözleşmeye dayalı haber akışının kesilmesinin gerekçesi olamaz. Nitekim şikayet olunanın 1.8.2000 tarihli yazısının içeriğinden, haber akışı ile fotoğraf kullanımının birbirinden farklı değerlendirilmesi gereken iki ayrı konu olduğu anlaşılmaktadır.

14.8.2000 tarihinde, saat 17.54'de kesilen haber akışı 18.8.2000 tarihinde yeniden açılmıştır. Şikayet olunanın 18.8.2000 tarihli yazısında, sözleşmeye göre her ayın beşine kadar ödenmesi gereken haber bedelinin Ağustos-2000 ayına ait olanının 18.8.2000 tarihinde ödendiğinden bahisle durdurulan haber akışının açıldığı belirtilmektedir. Şikayet olunanın bu yazısı, fotoğraf alacağı hususundaki uyuşmazlığın haber akışı ile doğrudan ilgisi olmadığını teyid etmektedir.

Öncelikle, haber akışının durdurulmasının nedeni olarak şikayet olunanın 15.8.2000 ve 18.8.2000 tarihli yazılarında farklı gerekçeler ileri sürülmüştür. Diğer yandan, haber bülteni sözleşmesinde, abonelik ücretinin her ayın en geç beşinci gününe kadar ödeneceği hükme bağlanmış ise de, şikayet edenin Kurumumuza verdiği 28.8.2000 tarihli dilekçede uzun süredir oluşan teamül gereği abonelik ücretinin her ayın sonunda ödendiği, böylelikle sözleşmenin bu hükmünün fiili olarak değiştirildiği beyan edilmektedir. Ancak, bu konu araştırılmadığından değerlendirme yapmakta bir eksiklik oluşturmaktadır. Esasen, şikayet olunanın kestiği 14.8.2000 tarih, 914 no'lu tahsilat makbuzunda açıkça görüldüğü üzere Ağustos ayına ait ücret verilen çek ödenmiş olmaktadır. Ağustos ücretini 14.8.2000 tarihinde herhangi bir itirazı kayıt koymadan aldığı çek ile tahsil eden şikayet olunan, aynı gün (sonraki beyanına göre) ücret ödenmediğinden bahisle haber akışını keserek kendi beyanıyla da çelişkiye düşmektedir. Çeki kabul ederek tahsilat makbuzu kesen şikayet olunan artık bedelin ödenmediğini ileri sürecek durumda değildir. Çekin ibrazında karşılıksız çıkması durumunda kullanabileceği bir hakkı bu şekilde kullanması yerinde değildir. Kaldı ki çek ibrazında ödenmiştir.

Bu hale göre, ücret ödenmediğinden haber akışının kesildi yolundaki ilk inceleme raporundaki kabule katılmak mümkün değildir. Ancak şikayetin esası olan haber akışının kesilmesindeki amacın hakim durumun kötüye kullanılması olup olmadığının belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için öncelikle haber ajansları piyasası ile bu piyasa içerisinde şikayet olunanın payının irdelenmesi ve ayrıca diğer eksikliklerin araştırılması gerekli olduğundan bu yönden ön araştırma yapılması düşüncesiyle sayın çoğunluğun (ön araştırma yapılmaması ve şikayetin reddine dair) görüşüne katılmıyoruz.

Mehmet Zeki UZUN
Kurul Üyesi

R.Müfit SONBAY
Kurul Üyesi

Murat GENCER
Kurul Üyesi